

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI

SÜRELİDİR

SAYI : B.02.0.019/16-4222

31.../12.../2001

KONU :

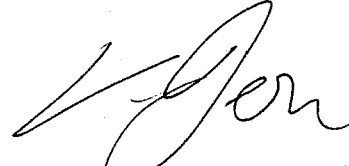
7/5266

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ : 19.12.2001 tarihli ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-12547 sayılı yazınız.

Ankara Milletvekili M.Zeki ÇELİK tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/5266-12548 sayılı yazılı soru önergesi konusundaki ilgi yazınız üzerine hazırlanan notun sureti ilişikte gönderilmiştir.

Bilgilerine arz ederim.

Dr.Kemal DERViŞ
Devlet Bakanı

Eki :
Not sureti (4 sayfa)

DAĞITIM :
Gereği için :
TBMM Başkanlığına

Bilgi için:
Başbakanlığa

**DEVLET BAKANI SAYIN KEMAL DERVİŞ'İN,
ANKARA MİLLETVEKİLİ SAYIN M. ZEKİ ÇELİK'İN
YAZILI SORULARINA YANITLARIDIR**

Bilindiği üzere, yazılı soru önergesine konu olan “hata” ibarelerini, 28 Kasım 2001 tarihinde TBMM Genel Kurulu’nda yaptığım sunuşta, özeleştirici mahiyetinde bizzat dile getirmiştim.

Genel Kurul’daki konuşmamda da vurguladığım üzere; her ne kadar geçmişte Türkiye’yi dışarıdan iyi takip ettiysem de, görevlendirilerek ülkeye ilk geldiğim günlerde, yaşanan krizi tüm boyutlarıyla ve ardındaki tüm gerçeklerle birlikte anında kavrayabilmem mümkün değildi. Bu sadece benim için değil, ekonomideki mevcut ve geçmiş tüm yöneticiler için de geçerliydi. Çünkü, krizler öngörülebilse, zaten krizler yaşanmazdı; ya da krizlerin boyutu ve ardındaki tüm nedenler yeterli ölçüde algılanabilmiş olsaydı, krizlerin önlenmesi için gerekli tedbirler de daha önce alınabilirdi.

İlk olarak, Genel Kurul’daki konuşmamda da altını çizdiğim gibi, görevlendirilerek ülkeye ilk geldiğim günlerde; durumun bu ölçüde ciddi olduğunu, görev zararı başta olmak üzere bütçe sistemi dışında tutulan gizli borcun ne kadar artmış olduğunu, bankacılık sistemindeki sorunların da ne kadar derin olduğunu ilk bakışta anlayabilmek mümkün değildi. Dolayısıyla, zaman içinde, ilkbahar aylarındaki “yaza kadar bu işin düzelebileceği” yolundaki bazı değerlendirmelerimin fazla iyimser olduğunu görmüş oldum.

İkinci olarak, tüm profesyonel geçmişim ve Dünya Bankası'ndaki kariyerim sırasında da sergilediğim üzere; toplumsal kalkınma, gelir dağılımı adaleti ve politika uygulamalarının sosyal boyutları gibi konulardaki hassasiyetim aşikardır. Uygulanan zorlu ekonomik programın başarısında da; toplumsal dayanışmanın ve toplumun tüm kesimlerinin programa desteğinin önemli katkı sağlayacağını bilmekteydim. Dolayısıyla, görevimin başlangıç dönemlerinde, programı kamuoyuna daha iyi anlatabilmek, bu programın aslında gelecekte refah toplumu haline gelebilmek için uygulandığını anımsatmak ve bu amaçlar doğrultusunda da programa kamuoyu desteğini sağlamak amacıyla bazı değerlendirmelerde bulundum.

Siyasi amaç taşımayan, sadece sosyal boyutları ön plana çıkarmayı hedefleyen bu tür açıklamalarım, çeşitli yorumların da katılmasıyla birlikte, zaman zaman bazı yanlış mecralara çekilebildi. Bunda, Türk siyasi hayatında siyasi parti üyesi ve milletvekili olmayan bir bakan ataması uygulamasının çok yaygın olmamasının da etkili olduğunu düşünüyorum. Özel durumum, doğal olarak kamuoyunda ve medyada siyasi görüşlerimin ve geleceğe ilişkin siyasi planlarım olup olmadığının sorgulanmasına neden oldu. Böyle bir ortamda da, çeşitli sosyal görüşlerime, siyasi açılardan yorumlar getirilebildi. Ancak, yinelemek gerekirse, Genel Kurul'daki konuşmamda da değindiğim gibi; maksadım öyle olmamakla birlikte, siyasi anlam taşıyabilecek sözleri hiç sarf etmeseydim çok daha iyi olurdu diye düşünüyorum.

Bu konularda özeleştiride bulunmakla birlikte; söz konusu insani nitelik taşıyan; ayrıca da yoruma ve bakış açısına göre farklı olarak değerlendirilebilecek söz konusu hatalarımla ekonomiye herhangi bir maliyeti olmamıştır.

Bilindiği üzere, Türkiye ekonomisi Kasım 2000 ve Şubat 2001 krizlerini yaşamış, görevlendirilmemin ardından da yeni bir ekonomik program uygulanmaya başlanmıştır. 2001 Mart ayından başlayarak, geçmişteki krizlerden de ders çıkartarak, geçmişteki temel sorunların kökenine inilmeye başlanmıştır. Program Nisan ayında açıklanmış ve Mayıs ayında da dış finansman sağlanmıştır. Daha sonra, hem kararlılıkla uygulanan disiplinli maliye ve para politikalarının, hem de yapısal reformlara ilişkin olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin yoğun mesaisi ile oluşturulmaya başlanan yasal altyapının da etkisiyle, önemli aşamalar kaydedilmiştir.

Haziran başlarında ekonomik sıkıntıların aşılması yolunda ilk sinyaller gelmeye başlamış, ancak ilerleyen dönemde yaşanan bazı siyasi tartışmalar nedeniyle oluşturulmakta olan güven ikliminde biraz gecikme olmuştur. Temmuz sonlarından itibaren yeniden yavaş yavaş iyileşme emareleri artmış, ancak bu kez de 11 Eylül olaylarının dünya genelinde yaşanan etkisi Türkiye'ye de yansımıştır.

Türkiye, 11 Eylül olayları döneminde hem gerekli para politikalarını devreye sokmuş, hem de disiplinli maliye politikaları ve yapısal reformlar konusundaki kararlılığından ödün vermemiştir. Geçen sürede ve 2002 yılından itibaren gelecek döneme ilişkin olarak program uygulaması konusundaki kararlılığın sürmesi de iç ve dış camiada Türkiye'ye yönelik güveni artırmıştır. Bunun sonucunda da, Türkiye, 11 Eylül olaylarının neden olacağı finansman açığını kapatmak üzere, Uluslararası Para Fonu (IMF) başta olmak üzere, uluslararası mali kuruluşlardan ve mali piyasalardan çok büyük miktarlarda ek kaynak sağlama imkanına kavuşmuştur.

Türkiye’de uygulanan serbest kur rejimi, hem dış şoklara karşı esneklik, hem de ihracat açısından rekabet gücü sağlamaktadır. Türkiye’de, geçmiş krizlerden de ders çıkararak, bankacılık başta olmak üzere kararlılıkla uygulanmakta olan yapısal reformlar, geleceğe daha güvenle bakmamıza imkan yaratmaktadır. Türkiye, izlediği kararlı maliye politikaları sonucunda ekonomik daralma ortamında bile sağladığı yüksek faiz dışı fazla ve ödemelerinin altındaki düzeyde gerçekleşen yeni borçlanmalarıyla, hem iç hem de dış piyasalara “borcunu rahatça çevirebileceği” mesajını verebilmektedir. Uluslararası Para Fonu (IMF) başta olmak üzere dış mali camiadan sağlanan çok önemli düzeylerdeki ek mali destekler de, program uygulamasındaki bu kararlılıkların sonucudur.

11 Eylül olaylarının da olumsuz etkisiyle, pek çok dünya ekonomisi 2002 yılında ciddi ekonomik durgunluk riski ile karşı karşıya bulunmaktadır. Ancak, Türkiye, 2002 yılından yeniden sürdürülebilir büyüme sürecine girmeye hazırlanmaktadır. Bu konuda dışarıda Türkiye’ye olan inancın, yakın geçmişten itibaren artık iç piyasalarda ve kamuoyunda da yerleşmeye başladığını görmek umut vericidir.

Türkiye artık geçmiş krizleri aşma yolunda önemli mesafe katetmiştir. Program sonucunda da artık bir daha krize girme riskini tamamiyle bertaraf etmiş olacaktır. Bunun sonucunda nihai hedef de, sürdürülebilir büyüme ve refah toplumuna ulaşmak olacaktır.